

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Kfv.III.37.399/2013/6.szám

A Kúria a dr.Vozár István ügyvéd által képviselt felperesnek a által képviselt Békés Megyesi Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve (5600 Békéscsaba, Kétegyházi u. 2.) alperes ellen élelmiszer-ellenőrzési ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2012. április 4. napján kelt 5.K.26.964/2013/11. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 13. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott helyen és napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.K.26.964/2013/11. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

L.J.né szabadkígyósi lakos 2012. szeptember 11-én orvoshoz fordult azzal, hogy otthonában több alkalommal hányt, szédült, látászavarai voltak. A beteget másnap reggel a férje vitte kórházba, ahol az intenzív osztályra került. A Békés Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve Békéscsabai, Békés, Szarvasi Kistérségi Népegészségügyi Intézete (a továbbiakban: Kistérségi Népegészségügyi Intézet) által 2012. szeptember 13-án felvett jegyzőkönyvben akként nyilatkozott, hogy gyanúja szerint a barátnőjétől kapott zakuszkától fertőződhetett meg. A beteget még ugyanezen a napon mentőhelikopter szállította az egyik budapesti kórházba. A Kistérségi Népegészségügyi Intézet értesítette a közegészségügyi osztályt arról, hogy illetékességi területén botulizmus-gyanús megbetegedést észlelt. A beteg által fogyasztott

élelmiszerekből mintavételre is sor került 2012. szeptember 14-én: füstölt házi kolbász és szalonna, Alföldi csemege szalámi és házi készítésű (olíva olajos) zakuszká (bontott, jelöletlen üvegben). A Kistérségi Népegészségügyi Intézet 2012. szeptember 15-én a felperes lakhelyén járványügyi vizsgálatot végzett, valamint a gyanúsított élelmiszer zárolását rendelte el. A felperes nyilatkozata alapján rögzítették, hogy az zakuszká saját készítésű, melyből kb. 30-35 üveg készült, az ellenőrzés időpontjában még 25 üveggel volt készleten, kb. egy literes üvegekben. Az elkészült zakuszkából ajándékba kb. 5 üveggel adtak. A készítés ideje július hónap vége volt, más megbetegedésről nem tudtak, ők maguk július óta folyamatosan fogyasztották az ételt és vendégeiknek is rendszeresen adtak belőle, az ellenőrzés időpontjáig kb. 90 főnek. Az ellenőrzést végzők felhívták a család figyelmét a fogyasztás veszélyére és a további fogyasztást a vizsgálat lezárásáig megtiltották. A Kistérségi Népegészségügyi Intézet a 2012. szeptember 15-én kelt határozatával a felperesnél a zakuszká készítmény forgalmazását és fogyasztását megtiltotta. 2012. szeptember 17-én ismételten ellenőrzést tartottak a felperes otthonában, melynek során jegyzőkönyvben rögzítésre került, hogy a két nappal korábbi bemondás szerinti még 25 üveg zakuszkából már csak 20 üveg volt a polcon és egy bontott a hűtőszekrényben. A jegyzőkönyv részletesen leírta a zakuszká összetevőit és az elkészítés módját. Tartalmazta a felperes azon nyilatkozatát, hogy a zárolt zakuszká azonnali megsemmisítéséhez nem járul hozzá. A Kistérségi Népegészségügyi Intézet a 2012. szeptember 24-én kelt III.R-012/3949-4/2012. számú határozatával a korábbi határozattal forgalmazni, fogyasztani tiltott 21 üveg házi készítésű zakuszká megsemmisítését rendelte el azzal, hogy a megsemmisítés konkrét helyét és időpontját írásban be kell jelenteni a megsemmisítés végrehajtásának ellenőrzése érdekében.

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Élelmiszer és Takarmánybiztonsági Igazgatóság Élelmiszer Mikrobiológiai Nemzeti Referencia Laboratórium vizsgálati jegyzőkönyvéből megállapíthatóan a füstölt házi kolbász és a füstölt házi szalonna vizsgálati eredménye negatív lett. Az Alföldi csemege szalámi vizsgálati eredménye úgyszintén negatív lett, míg a házi készítésű zakuszká második sorszámu mintája, a beteg háztartásából vett minta Botulinum-toxinra pozitív lett, egyéb kórokozókra negatív. Ugyanezen élelmiszerből a felperesnél vett 3. számú minta negatív lett.

A felperes fellebbezett a megsemmisítésről rendelkező elsőfokú határozat ellen, amelynek elbírálása során az alperes a 2012. november 14-én kelt III-R-011/01040-2/2012. számú másodfokú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A felperes keresetében az alperes határozatának felülvizsgálatát és az elsőfokú határozatra kiterjedő hatályon kívül helyezését kérte.

Álláspontja szerint a határozat jogszabálysértő, mivel az elsőfokú szerv azt állapította meg, hogy a még meglevő 21 üveg tartalma fogyasztásra alkalmatlan és erre a következtetésre mindössze azon okból jutott, hogy által a felperestől kapott zakuszkában a laboratórium kimutatta a botulinum-toxin jelenlétét. A tényállás hiányos, mivel nem tartalmazza azt, hogy a vizsgálat tárgya három nappal korábban felbontásra került és nem hűtőben tárolt zakuszká volt és a szakértői vizsgálat nem tisztázta, hogy a zakuszkában a mérgező anyag már az ajándékozáskor benne volt-e, illetve kizárható-e az, hogy a felbontást követően a szeptemberi kánikulai meleg időben nem hűtőben tárolt, esetleg idegen anyagtól fertőzött zakuszkában rövid időn belül is keletkezhetett a méreganyag. Hivatkozott a beteg foglalkozására, arra, hogy tevékenysége során olyan különböző vegyszerekkel is dolgozhat, amelyek a méreganyag képződését okozhatták. Hangsúlyozta, hogy a tőle vett mintaanyag vizsgálati eredménye negatív lett és a rokonok, ismerősök által elfogyasztott további kb. 10 üveg zakuszká sem okozott senkinek fertőzést, holott valamennyi zakuszkát egy időben, azonos körülmények között készítették, tárolták. Kifogásolta azt is a felperes, hogy az elsőfokú szerv olyan ügyben hozott határozatot, amelyben nem rendelkezett hatáskörrel, így a hatásköri túllépés miatt is törvénysértő a döntés és amiatt is, hogy a tények figyelmen kívül hagyásával, téves feltételezés alapján született.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét alaptalannak értékelte és elutasította azt. Ítéletének indokolásában az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény (a továbbiakban: Tv.) 1. § /1/ bekezdésére, 2. § /1/ és /4/ bekezdésére hivatkozással megállapította, hogy az egészségügyi államigazgatási szerv, emellett környezet- és település-egészségügyi feladatokat is ellát. Az egészségügyi államigazgatási szerv hatósági jogkörét a Tv. 10. §-a szabályozza és a 11. § határozza meg azokat az intézkedéseket, amelyeket a hatóság megtehet.

Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy a népegészségügyi szakigazgatási szerv ezen jogszabályokban meghatározottak alapján járt el amikor az ellenőrzést, a vizsgálatot lefolytatta és annak eredményeképpen határozatot hozott. Az eljáró közigazgatási hatóságok mind első-, mind másodfokon a jogszabályban meghatározottak szerinti jogkörükben eljárva folytatták le az eljárást, a Ket. 50. §-ában foglaltaknak megfelelően tényállás-tisztázási kötelezettségüknek eleget tettek. Önmagában az a körülmény, hogy a felperes birtokában lévő, mintegy 20-25 üveg zakuszkából csupán egyetlen egyet, a felperes által rendelkezésre bocsátott bontott üveget vetették vizsgálat alá, összhangban állt az ésszerű eljárás követelményével, ugyanakkor az a körülmény, hogy a felperestől elvitt bontott üvegben nem volt megtalálható a botulinum-toxin még nem jelenti azt, hogy ez az élelmiszer - a még

a felperes birtokában lévő mennyiség - ne jelentene közegészségügyi veszélyt. A lefolytatott laboratóriumi vizsgálat egyértelműen azt állapította meg, hogy a megbetegedett személy lakásán vett ételmintából csak és kizárólag a felperes által gyártott és ajándékozott zakuszkából volt kimutatható a kórokozó, és így a fertőzés forrásának ez az élelmiszer volt tekinthető.

Hivatkozott az elsőfokú bíróság az élelmiszerek megsemmisítésének feltételeiről és módjáról szóló 56/1997. (VIII.14.) FM-IKIM-NM együttes rendelet (a továbbiakban: Együttes rendelet) 2. §-ában, 3. §-ában és 6. § a/ pontjában foglaltakra. Kifejtette, hogy helytállóan állapította meg az eljáró hatóság, hogy a felperesnél készült és nála megtalálható zakuszka élelmiszer emberi fogyasztásra alkalmatlanná vált, hiszen a laboratóriumi vizsgálat kórokozó mikroorganizmust mutatott ki, a 3. § szerint ezt a hulladékká vált élelmiszert, amely egészségkárosodást okozhat meg kell semmisíteni. Az Együttes rendelet 6. § a/ pontja alapján az eljáró hatóság rendelkezett a megsemmisítés elrendelésére hatáskörrel. Nem találta megalapozottnak az elsőfokú bíróság a felperes azon érvelését, hogy az ellenőrzésig elfogyasztott kb. 10 üveg zakuszka nem okozott senkinél fertőzést, holott valamennyi zakuszkát egy időben, azonos körülmények között készítették és tárolták - mivel ez nem jelenti azt, hogy a megmaradt üvegek ne jelentenének közegészségügyi veszélyhelyzetet. A készítmény éppen a bekövetkezett megbetegedésre alapítottan veszélyeztetheti a fogyasztók egészségét, fertőzést okozhat, ezért indokolt a megsemmisítés.

Rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy nem bizonyosodott be ugyan az eljárás folyamán minden kétséget kizáróan, hogy a még a felperes birtokában levő 21 db zárolt zakuszka tartalmaz kórokozót, azonban az bizonyítást nyert, hogy megbetegedését a zakuszka okozta. Az ma már tudományos módszerekkel sem deríthető ki, hogy a zakuszkába a készítésekor vagy a felbontást követően került bele a botulinum-toxin, ezért egyértelműen a további fertőzések megelőzése érdekében szükséges volt a hatóság által elrendelt intézkedés és ez összhangban áll az Európai Unió fogyasztóvédelmi alapelvével is. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 191. Cikke az Unió környezetpolitikája célkitűzésévé teszi a környezet minőségének megőrzését, védelmét és javítását, emellett az emberi egészség védelmét, az Unió környezetpolitikájának célja az elővigyázatosság és a megelőzés elvén alapul, valamint azon az elven, hogy a környezeti károkat elsődlegesen a forrásoknál kell elhárítani. Így, mivel a fertőzés forrása a zakuszka volt, a bíróság álláspontja szerint a hivatkozott jogszabályoknak és az Európai Unió előírásainak megfelelő volt az első- és másodfokú határozat.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezését kérte, a keresetében

foglaltakat fenntartotta. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet a Pp. 206. § /1/ bekezdésében foglaltak szerint alaptalan, mivel a bizonyítékokat tévesen értékelte. Helyesen állapította meg az eljárt bíróság a tényállást, de abból okszerűtlenül, téves jogkövetkeztetéssel jutott arra, hogy a birtokában lévő zakuszkák készítmények megsemmisítéséről kell rendelkezni. A családja által készített zakuszkából ezt megelőzően már több üveggel fogyasztottak és néhány ismerősüknek is adtak ajándékba. Az ellenőrzés időpontjáig kb. 90 fő fogyasztott már belőle, és senkinél nem okozott fertőzést. A vizsgálat azt is megállapította, hogy a tőle elvitt minta nem tartalmazott kórokozót. Álláspontja szerint a bíróság következtetése a logikai szabályokkal teljesen ellentétes. A tőle elvitt minta vizsgálati eredménye negatív volt, azaz a még meglevő zakuszkák nem ártalmasak az egészségre. Utalt arra is, hogy a jogerős ítélet nem csak a Pp. szabályaival, de a Ket. 2. § /3/ bekezdésében foglaltakkal is ellentétes, hiszen a közigazgatási szerv figyelmen kívül hagyta az ügyre vonatkozó tényeket, a bizonyítékokat nem a súlyuknak megfelelően értékelve hozta meg döntését. Megjegyezte, hogy családjával több, mint 20 éve szoktak ebből a vitaminokban gazdag zakuszkából a higiénés körülmények legszigorúbb betartásával minden évben nagyobb mennyiséget készíteni és soha még csak gyomorrontást sem okozott senkinek.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § /1/ bekezdése alkalmazásával tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megfelelő alapossággal feltárta és rögzítette ítéletének indokolásában az ügyben irányadó tényállást és abból az ide vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazásával helytálló jogi következtetést vont le.

Kiemeli a Kúria, hogy a felülvizsgálati eljárás során a Pp. 270. § /2/ bekezdése és 272. § /2/ bekezdése értelmében kizárólag a jogerős ítélet jogszerűsége vizsgálható, a Pp. 275. § /2/ bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a Pp. 206. § /1/ bekezdését jelölta meg a jogerős ítélet által megsértett jogszabályként.

Az általánosan kialakult és következetes legfelsőbb bírósági/kúriai gyakorlat szerint, ha a felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélettel megállapított tényállást, vagyis azt sérelmezi, hogy a bíróság a

tényállást a Pp. 206. §-ának megsértésével állapította meg, a jogerős ítélet érintésének csakis akkor van helye, ha a tényállás iratellenes, illetőleg a bíróság a bizonyítékokat - azok egybevetése során - nem a maguk összességében értékelte, s ennél fogva a megállapított tényállás nyilvánvalóan okszerűtlen, vagyis lényeges logikai ellentmondást tartalmaz. Nem állapítható meg azonban jogszabálysértés akkor, ha a felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelését támadja. A Pp. 206. § -a szerinti szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállást - ha az nem iratellenes vagy logikátlan - felülvizsgálata nem lehet eredményes. A felülvizsgálati eljárásban ugyanis felülmérlegelésnek nincs helye. Nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A felülvizsgálat csak arra szorítkozhat, hogy a mérlegelés körébe vont adatok, tények értékelésénél nincs-e nyilvánvalóan helytelen következtetést.

A perben rendelkezésre állt iratanyagból egyértelműen megállapítható volt, hogy a járványügyi vizsgálat során folytatott laboratóriumi ellenőrzés a felperes által készített zakuszká felbontott üvegében állapította meg a botulinum-toxin jelenlétét, amely fertőzőes megbetegedését okozta. Ezen eredmény birtokában az alperesi hatóságnak intézkedési kötelezettsége állt fenn, először a még fellelhető készlet forgalmazását és fogyasztását tiltotta meg, majd pedig a házi készítésű zakuszká élelmiszer megsemmisítését rendelte el.

A Kúria egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy a hatóság által tett megállapítások, a laboratóriumi vizsgálati eredmény megalapozta ezen intézkedést. Helyesen értékelte és mérlegelte az elsőfokú bíróság az e körben rendelkezésre állt bizonyítékokat és jogszerűen vonta le a határozatok megalapozottságára való következtetését. Hangsúlyozza a Kúria, hogy a TV 11. § /2/ bekezdés c/ pontja a súlyos vagy tömeges egészségkárosodás megelőzése érdekében rendelkezik az egészségre ártalmas tárgyak vagy anyagok használatának forgalmazásának megszüntetése, szükség esetén megsemmisítése tárgyában. A perben vizsgált ügyben, a már bizonyítottan megtörtént fertőzést követően a további egészségkárosodás megelőzése érdekében kellett intézkednie a hatóságnak. A megsemmisítés elrendelése nem kívánta meg annak bizonyítottságát, hogy valamennyi üveg fertőzött. Az egyértelműen igazolható volt, hogy a vizsgálatot elindító fertőzés okozója a felperes által készített zakuszká volt, abban talált a laboratórium méreganyagot, ez elégséges alap volt ahhoz, hogy az egyidejűleg azonos körülmények között legyártott teljes készlet megsemmisítéséről rendelkezzen a hatóság, az esetlegesen a továbbiakban bekövetkező egészségkárosodás megelőzése érdekében. Ez az intézkedés összhangban állt a jogalkotó által a népegészségügyi hatóságra kógens jogszabályi rendelkezéssel ruházott, a közérdekét szolgáló feladat és hatáskörrel, másrészt az Európai Unió

fogyasztóvédelmi alapelvével, úgy mint az elővigyázatosság avagy megelőzés elvével.

Minderre tekintettel a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályt nem sértette meg, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárás során az alperes nevében nem jogi képviselő nyilatkozott, az alperesnél igazolt perköltség nem merült fel, ezért arról a Kúriának rendelkeznie nem kellett.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viselésére a felperes a Pp.270. § /1/ bekezdés folytán alkalmazandó Pp. 78. § /1/ bekezdése szerint, továbbá a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § /2/ bekezdésének megfelelően köteles.

Budapest, 2014. február 5.

Dr. Kárpáti Zoltán sk. a tanács elnöke, Dr. Fekete Ildikó sk. előadó bíró, Dr.Beniczkyné dr. Kelemen Gyöngyi sk. bíró

A kiadmány hitelével

bírósági írnok